

Bedre helsetjenester for unge skeive!

Målet med fagdagene er å øke kompetansen om seksuell helse, identitet og psykisk helse blant helsepersonell, især helsesykepleiere og kommunepsykologer, slik at kommunene kan tilby enda bedre tjenester i møte med skeive ungdommer.

BEDRE KOMPETANSE: Det er fortsatt et stort behov for en kompetanseheving av helsetjenestene når det gjelder skeiv tematikk, skriver artikkelforfatterne. **FOTO:** FREDRIK HAGEN/ NTB SCANPIX

Steinkjer Pride står for døren, og det er en tid for fest, glede og feiring av kjønns- og seksualitetsmangfold. Det er også en anledning til å sette søkelys på utfordringene som de av oss som er skeive opplever.

Og det er nettopp det likestillingscenteret KUN gjør på vår skeive kunnskapsturné sammen med Mental helse ungdom og Kompetansesenter for livsmestring og folkehelse, når vi høsten 2019 arrangerer fagdager på 10 ulike steder i Norge. Den 27. september kommer vi til Steinkjer.

Målet med fagdagene er å øke kompetansen om seksuell helse, identitet og psykisk helse blant helsepersonell, især helsesykepleiere og kommunepsykologer, slik at kommunene kan tilby enda bedre tjenester i møte med skeive ungdommer.

Det er fortsatt et stort behov for en kompetanseheving av helsetjenestene når det gjelder skeiv tematikk.

Selv om de fleste skeive opplever å ha god helse er andelen med dårligere psykisk helse større enn blant heterofile.

Depresjon og angst, selvmordstanker og selvmordsforsøk er betydelig høyere blant lesbiske, homofile og bifile enn blant heterofile. Det er også større andeler lesbiske, homofile og bifile med angst- og depresjonssymptomer, enn blant heterofile.

I tillegg kan utfordringene være store når det gjelder den sammensatte diskrimineringen som f.eks. skeive personer med innvandrerbakgrunn, og skeive som er samiske, opplever.

Når det gjelder transpersoner eksisterer det lite tallbasert kunnskap i dag. Rapporten Skeives levekår i Agder (2018) viser imidlertid at nærmere 70 % av transpersonene i undersøkelsen har eller har hatt selvmordstanker og at 27 % har forsøkt å ta sitt eget liv. For transpersoner utgjør dessuten generell kunnskapsmangel blant helsepersonell et stort problem.

Mange av disse utfordringene kommer bl.a. frem i likestillingscenteret KUN sin rapport Den eneste skeive i bygda (2018), som utforsker hvordan det er å vokse opp som ung og skeiv i små, mellomstore og store kommuner i alle de fire helseregionene, inkludert forvaltningsområdet for samisk språk. Rapporten fokuserer særlig på unge skeives bruk av kommunale helsetjenester, med vekt på helsesykepleiers rolle.

Vi har intervjuet både unge skeive og helsesykepleiere, og finner at begge grupper ønsker mer skeiv kompetanse i helsetjenestene. Flere helsesykepleiere snakket dessuten om denne kunnskapen som en «ferskvare», som stadig må oppdateres for å være relevant i arbeidet med ungdommer.

Unge skeive forteller at de i liten grad har snakket med helsesykepleier om kjønn og seksualitet, eller det å være skeiv. De sier at de gjerne skulle brukt denne tjenesten mer, men begrunner det med at de oppfattet helsesykepleier som utilgjengelig, eller at de hadde lav tillit til deres kompetanse på kjønn og seksualitet.

For heller enn hos helsesykepleier finner man informasjon om det å være skeiv fra blogger, nettsteder, dating-sider, porno, filmer og bøker.

Det er ikke noe galt med det i seg selv, men hadde helsesykepleiere hatt noe mer kompetanse når det gjelder kjønns- og seksualitetsmangfold, ville man kanskje i større grad enn i dag kommet i dialog med unge skeive, og tilbudt en åpen dør og et rom som føles trygt.

Alle trenger et sted der man kan være den man er. Helsesykepleieren kan være en person som ser og lytter til barn og unge, som tar dem på alvor, og slik kan man gjøre en stor forskjell i enkeltmenneskers liv.

Så hvordan skal helsetjenestene legger mer til rette for at unge skeive skal ta kontakt for å snakke om kjønn og seksualitet?

Slik vi ser det, er det tre forutsetninger som ligger til grunn for gode møter mellom unge skeive og helsearbeidere, og andre som jobber med barn og unge. De tre forutsetningene henger sammen, og gode møter avhenger av at alle tre faktorer i større eller mindre grad er til stede.

Den ene er profesjonskunnskap: Lytte, støtte, bekrefte. Dette er kunnskapen profesjonsutøvere som jobber med mennesker har med seg allerede – og man kommer langt med denne.

Den andre er kunnskap om å bryte med normer for kjønn og seksualitet. Man må faktisk ha et minimum av kunnskap for å ha gode møter med unge skeive.

Den siste forutsetningen handler om det å skape trygge rom. Man kommer langt med kunnskap, men også visuelle markører, som prideflagg og inkluderende brosjyrer på venterommet, kan ha stor symboleffekt og sende ut beskjed om at her er det trygt å snakke om kjønn og seksualitet.

Derfor er det så viktig at man har arrangementer som Steinkjer Pride, som markerer at byen er et trygt sted for alle, uavhengig av seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk.

Vi ønsker alle en riktig god feiring!

Skrevet av

Fredrik Langeland, seniorrådgiver, likestillingscenteret KUN

Linn Bylund, rådgiver, likestillingscenteret KUN

Ingrid Bruun, daglig leder, Kompetansesenter for livsmestring og folkehelse